

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE za 2013 rok

Fundacja Towarzystwo Demokratyczne Wschód (TDW) jest organizacją pożytku publicznego. Powstała jesienią 2002 roku. Jej misją jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Najważniejsze cele Fundacji to:

- działanie na rzecz kształtowania instytucji demokratycznych, myśli niezależnej, obrony praw człowieka i niezależnych ruchów społecznych, a także wspólnot lokalnych;
- wspieranie grup i środowisk marginalizowanych społecznie;
- rozwijanie kontaktów naukowych, kulturalnych, politycznych i społecznych z krajami przechodzącymi transformację ustrojową;
- rozpowszechnianie wiedzy o tych krajach w Polsce i za granicą.

Realizacji powyższych celów służą działania prowadzone w ramach głównych programów Fundacji, a także sieć kontaktów z wieloma instytucjami w Polsce i na świecie – zwłaszcza w krajach Europy Środkowej i Wschodniej (m.in.: organizacjami pozarządowymi, samorządami, placówkami naukowymi, mediami).

Wspólnie z innymi polskimi organizacjami pozarządowymi pracującymi poza granicami kraju tworzymy Grupę Zagranica.

Główne Programy TDW, realizowane w 2013 roku to:

I. Media w społeczeństwie obywatelskim:

- a) *Przygotowanie gruzińskich gazet lokalnych do wprowadzenia systemu pozyskiwania ogłoszeń drobnych*
- b) *Dziennikarstwo śledcze na Ukrainie przeciwko korupcji. Doświadczenia Polski i Ukrainy*

II. Świat i Polska – Wolontariat na Wschód

Kurs Liderów – Szkoła Trenerów. Przygotowanie młodych politologów do współpracy ze wschodnimi partnerami – projekt realizowany we współpracy z Collegium Bobolanum oraz grupą szkoleniową Coachzone

III. Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów

- a) *Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku*

I. MEDIA W SPOŁECZEŃSTWIE OBYWATELSKIM

W 2013 roku w ramach Programu zrealizowane zostały 2 projekty:

- a) **Przygotowanie gruzińskich gazet lokalnych do wprowadzenia systemu pozyskiwania ogłoszeń drobnych**
- b) **Dziennikarstwo śledcze na Ukrainie przeciwko korupcji. Doświadczenia Polski i Ukrainy**

Przygotowanie gruzińskich gazet lokalnych do wprowadzenia systemu pozyskiwania ogłoszeń drobnych

Projekt był skierowany do gruzińskich gazet lokalnych, ukazujących się w różnych regionach kraju, z którymi TDW współpracuje od 2007 roku. Działania, które podjęliśmy, były kontynuacją działań zrealizowanych w 2012 roku i związanych z wprowadzeniem w gruzińskich wydawnictwach systemów gwarantujących stabilny i stały przychód. Niniejszy projekt miał przygotować gazety do organizacji systemu pozyskiwania ogłoszeń drobnych.

Beneficjentami projektu były redakcje: *Guriis Moambe* (Ozurgeti), *Kakhetis Khma* (Gurjaani), *Kartlis Khma* (Gori), *Mtavari Samegrelo* (Poti), *Rustavis Ambebi* (Rustavi), *Samkhretis Karibche* (Akhaltsikhe), *Trialetis Expressi* (Trialeti), *Khalkhis Gazeti* (Gori), *Zugdidlebi* (Zugdidi), *Speqtri* (Gurjaani), *Tchemi Kharagauli* (Kharagauli), *Tkibuli Droit* (Tkibuli).

Cele, jakie TDW oraz gruzińska organizacja partnerska założyły na etapie przygotowywania projektu i stopień, w jakim zostały osiągnięte:

- lepsze dotarcie gruzińskiej prasy lokalnej do czytelnika – cel osiągnięty, wydawcom udostępnione zostały narzędzia skutecznego docierania do czytelnika, co poskutkowało zwiększonym zainteresowaniem umieszczania ogłoszeń drobnych w gazetach lokalnych;
- stabilizacja ekonomiczna gruzińskich gazet lokalnych – cel częściowo osiągnięty, stworzone zostały podstawy do tworzenia działów ogłoszeń drobnych w redakcjach;
- 12 wydawców gruzińskiej prasy lokalnej i regionalnej poznało zasady działania systemu pozyskiwania ogłoszeń drobnych w lokalnych wydawnictwach, korzyści płynące z wprowadzenia takiego systemu, wstępnie zaplanowało wprowadzenie takiego systemu w swoim wydawnictwie – cel zrealizowany.

Działania zrealizowane w ramach projektu:

Działanie 1: Spotkania indywidualne z wydawcami 12 gruzińskich gazet lokalnych (marzec 2013, Tbilisi)

W ramach spotkań zebrano informacje o zmianach, jakie zaszły w wydawnictwach od zakończenia działań w poprzednim projekcie pt. *Gazeta lokalna w Gruzji jako małe przedsiębiorstwo. Przygotowanie gruzińskich gazet lokalnych do wprowadzenia kolportażu własnego* oraz przeanalizowano pojawiające się problemy. Wszystkie wydawnictwa uczestniczące w projekcie konsekwentnie wprowadzały system sprzedaży gazet polegający na własnym kolportażu. Podczas konsultacji trenerzy i eksperci wraz z wydawcami starali się rozwiązać pojawiające się problemy, szczególnie dotyczące zawartości gazet. Konsultacje przeprowadzili: trener Agnieszka Nowińska i ekspert Piotr Krysiak, prezes wydawnictwa Starpress.

Działanie 2: Wizyty studyjne w dwóch polskich wydawnictwach prasy lokalnej i zajęcia warsztatowe (Polska, 20-24 maja 2013)

Wizyta rozpoczęła się od zajęć warsztatowych, wprowadzających w tematykę oraz przygotowujących do wizyt w polskich redakcjach. Gruzini wydawcy i redaktorzy sprecyzowali swoje oczekiwania wobec spotkań z polskimi wydawcami. Następnie uczestnicy projektu spotkali się z Maciejem Kowalskim, właścicielem wydawnictwa Edytor, które wydaje tygodnik *Nowy Wyszowskiak* oraz z Pawłem Kozera, właścicielem wydawnictwa Agencja TiO, wydawcą czterech tytułów powiatowych: *Mazowieckie To i Owo*,

Tygodnik Nowodworski, Tygodnik Pułtuski, Lokalna. Gruzińscy dziennikarze spotkali się także ze Zbigniewem Piotrowskim, burmistrzem Radzymina. Tematem spotkania była współpraca samorządu lokalnego z mediami. Przebieg spotkań z przedstawicielami prasy lokalnej i samorządu moderowała Agnieszka Nowińska, główny trener projektu. Poprowadziła ona również warsztaty wprowadzające i podsumowujące wizytę.

Działanie 3: Warsztat pt. *Pozyskiwanie ogłoszeń drobnych* (Tbilisi, 6-8 października 2013 r.)

W czasie warsztatu beneficjenci projektu zapoznali się z przepisami dotyczącymi zamieszczania ogłoszeń i reklam w Gruzji, co było tematem wykładu eksperta – Ekaterine Tsimakuridze. Szczegółowo system pozyskiwania ogłoszeń drobnych, a także ich publikacji i rozliczania przedstawiał wydawca z Polski – Piotr Krysiak (wydawnictwo Starpress).

Podczas warsztatu uczestnicy zapoznali się z bazą danych – narzędziem umieszczonym na platformie dla gazet gruzińskich, działającej na stronie internetowej www.tdw.org.pl, które ma służyć zarówno do gromadzenia danych dotyczących ogłoszeniodawców, jak i reklamodawców oraz prenumeratorów. Gruzińscy wydawcy zaplanowali także dalszą pracę nad wprowadzeniem systemu pozyskiwania ogłoszeń drobnych.

Działanie 4: Utworzenie i funkcjonowanie platformy lekcyjnej (kwiecień – grudzień 2013 r.)

W kwietniu 2013 r. uruchomiona została na stronie internetowej www.tdw.org.pl platforma internetowa dla gruzińskich gazet lokalnych i regionalnych. Powstało dzięki temu miejsce, gdzie uczestnicy projektu mają dostęp do wszystkich materiałów i dokumentów dotyczących tematyki tegorocznego, a także ubiegłorocznego projektu. Przede wszystkim jednak jest to miejsce wymiany doświadczeń wydawców i redaktorów gruzińskich mediów lokalnych wzajemnie między sobą, a także z wydawcami z Polski. Na forum działającym w ramach platformy udzielają się eksperci – wydawcy polskich niezależnych gazet lokalnych, którzy zaangażowani się w realizację projektów medialnych prowadzonych przez TDW w Gruzji.

Działanie 5: Ewaluacja projektu (Warszawa/Tbilisi, marzec – październik 2013)

Każde z działań projektowych zostało zakończone ewaluacją: po indywidualnych konsultacjach w marcu 2013 r. odbyło się spotkanie ewaluacyjne połączone z analizą zawartości gazet; po wizycie w Polsce oraz warsztatach w Tbilisi uczestnicy zostali poproszeni o wypełnienie ankiet ewaluacyjnych (on-line lub w wersji papierowej). Na podstawie ankiet powstały raporty ewaluacyjne. Po warsztatach w Tbilisi odbyło się spotkanie ewaluacyjne z udziałem koordynatorów z obu organizacji partnerskich oraz trenerów i eksperta prowadzących zajęcia. Podczas spotkania dyskutowano o zrealizowanym projekcie oraz o potrzebach beneficjentów i planach dalszej współpracy. Wnioski i propozycje zawarte zostały w sprawozdaniu ze spotkania ewaluacyjnego.

Osiągnięte rezultaty: wydawcy 12 niezależnych gruzińskich gazet lokalnych i regionalnych uświadomili sobie znaczenie ogłoszeń drobnych w gazecie; poznali zasady funkcjonowania systemów pozyskiwania ogłoszeń drobnych w lokalnym wydawnictwie; wstępnie zaplanowali organizację systemu pozyskiwania ogłoszeń oraz podział ogłoszeń na kategorie i sposoby promocji działu ogłoszeń; wstępnie zapoznali się z funkcjonowaniem portali lokalnych w Polsce, których częścią są systemy służące zamieszczaniu ogłoszeń w Internecie. Wizyta w polskich wydawnictwach prasy lokalnej zainspirowała wydawców gruzińskich gazet do wprowadzania zmian w swoich wydawnictwach. Pojawiły się pierwsze informacje o tym, iż wprowadzenie działów ogłoszeń drobnych wpłynęło korzystnie na poczytność gazet, jednak czy ten rezultat został trwale osiągnięty, będzie można będzie ocenić nie wcześniej niż w połowie 2014 roku.

Projekt był realizowany we współpracy z partnerską organizacją gruzińską: Kaukaskie Centrum Dziennikarzy, z którą TDW współpracuje już ponad 5 lat.

Projekt był współfinansowany ze środków Fundacji Solidarności Międzynarodowej w ramach programu Wsparcie Demokracji 2013 finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP oraz ze środków amerykańskiej fundacji National Endowment for Democracy.

Dziennikarstwo śledcze na Ukrainie przeciwko korupcji. Doświadczenia Polski i Ukrainy

Projekt był zrealizowany od 1 kwietnia do 30 listopada 2013 roku. Jego głównym celem było wsparcie demokracji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie poprzez zwiększenie przejrzystości życia publicznego i przeciwdziałanie korupcji – zwłaszcza w dwóch ośrodkach Ukrainy Południowej: Sewastopolu i Mikołajowie, a także rozwijanie mechanizmów kontroli społecznej i kształtowanie postaw obywatelskich za pośrednictwem mediów. Bezpośrednie cele projektu to: podniesienie kwalifikacji zawodowych w zakresie dziennikarstwa śledczego i wzajemne poznanie się dziennikarzy śledczych z dwóch wymienionych wyżej ośrodków; a także wymiana doświadczeń i zbliżenie się środowisk dziennikarzy śledczych ukraińskich i polskich.

W projekcie zostało zrealizowanych łącznie siedem działań, z których kluczowe znaczenie miały dwa cykle warsztatów w Sewastopolu i Mikołajowie oraz konkurs na najlepsze śledztwo dziennikarskie wśród uczestników projektu.

Działanie 1: Pierwszy cykl dwudniowych warsztatów Metodologia prowadzenia antykorupcyjnych śledztw dziennikarskich

W dniach 29-30 maja 2013 w Sewastopolu oraz 31 maja -1 czerwca 2013 w Mikołajowie odbyły się dwudniowe warsztaty dla dziennikarzy z Ukrainy Południowej, które były poświęcone metodologii prowadzenia antykorupcyjnych śledztw dziennikarskich. Warsztaty były prowadzone przez Tomasza Patorę (TVN) oraz Olega Chomenka (Instytut Rozwoju Prasy Regionalnej w Kijowie).

Głównymi punktami warsztatów było omówienie kwestii metodologicznych związanych z prowadzeniem śledztwa dziennikarskiego. Dużo miejsca poświęcono schematowi śledztwa dziennikarskiego, metodom zbierania informacji oraz źródłom informacji sposobom pracy z nimi. Osobny punkt stanowiły kwestie związane z bezpieczeństwem pracy dziennikarzy śledczych. Każdy z omawianych elementów był przedstawiony w dwojaki sposób: obejmował zwięzłą część teoretyczną i dokładną część praktyczną (z konkretnymi przykładami). Podczas warsztatów treningów dzięki łączu Skype uczestnicy rozmawiali i konsultowali konkretne problemy prawne pojawiające się w ich pracy z prawnikiem Ołeksandrem Burmahinem.

W warsztatach udział wzięło 17 dziennikarzy w Mikołajowie oraz 10 dziennikarzy w Sewastopolu. Uczestnicy reprezentowali różne rodzaje mediów (telewizję, radio, gazety drukowane i internetowe, strony internetowe oraz specjalistyczne centra dziennikarstwa śledczego). Zwraca uwagę większe zainteresowanie tematyką śledztw dziennikarskich ze strony kobiet (w Sewastopolu udział w szkoleniach brały wyłącznie kobiety, a w Mikołajowie stanowiły one niewiele ponad połowę wszystkich uczestników).

Działanie 2. Drugi cykl dwudniowych warsztatów: Instrumenty nowych mediów w śledztwach dziennikarskich

W dniach 11-12 czerwca 2013 w Sewastopolu oraz 13-14 czerwca 2013 w Mikołajowie odbył się drugi cykl dwudniowych warsztatów dla dziennikarzy śledczych z Ukrainy Południowej. Tematem warsztatów były nowe media jako instrument wykorzystywany w śledztwach dziennikarskich. Warsztaty prowadzili: Beata Biel (doświadczona dziennikarka – freelancer) oraz Oleg Chomenok (Instytut Rozwoju Prasy Regionalnej w Kijowie). W warsztatach wzięło udział 11 uczestników w Sewastopolu i 17 uczestników w Mikołajowie (w większości kobiety).

Najważniejszymi punktami warsztatów były: metody analizy i systematyzacji danych zebranych podczas śledztwa, śledztwo multimedialne oraz instrumenty wizualizacji danych. Równie ważnymi elementami był tzw. crowd-sharing (wykorzystywanie możliwości Internetu do rozpowszechniania informacji) oraz doświadczenia międzynarodowe dotyczące modelu biznesowego w dziennikarstwie śledczym.

Działanie 3. Konkurs na najlepsze śledztwo dziennikarskie

Podczas pierwszego cyklu warsztatów ogłoszono konkurs, który trwał do 6 września 2013. W konkursie mogli wziąć udział uczestnicy projektu, zgłaszając opublikowanych przez siebie śledztwa dziennikarskie. Zgłoszonych zostało 26 prac autorstwa 15 dziennikarzy.

Poziom nadesłanych prac był bardzo wysoki i zarazem bardzo wyrównany, dlatego m.in. zdecydowano się na przyznanie dwóch trzecich miejsc. Zwycięzczynią została Olga Bożko z Telewizyjnej Służby Dniepropietrowska za materiał *Rozłączeni na zawsze* (<http://www.youtube.com/watch?v=UpqHdz6Z-rA>). Drugie miejsce zajęła dziennikarka kanału telewizyjnego Pierwyj Sewastopolskyj Anna Ajzenberg za materiał *Dobroczynność jako biznes* (<http://www.1sev.tv/story/id/6649/>). Trzecie miejsce *ex equo* przypadło reporterom Centrum Dziennikarstwa Śledczego w Mikołajowie: Olegowi Oganowowi i Jarosławowi Czepurnemu za materiał *Las dla prokuratora* (<http://nikcenter.org/newsItem/view/id/2158>) oraz reprezentującej portal internetowy FrazaUA Oldze Judinej za śledztwo zatytułowane *Jak oszukano mieszkańców albo nowy schemat transportu i konkurs przewoźników autobusowych – afera z posmakiem korupcji*" (http://faza.ua/analytics/02.09.13/175128/kak_obmanuli_gorozhan_ili_novaja_transportnaja_shema_i_konkurs_avtoperevozhikov_afera_s_privkusom_korrupsii.html).

Laureaci otrzymali atrakcyjne nagrody rzeczowe, a także wraz z innymi pięcioma wyróżnionymi osobami wzięli udział w wycieczce studyjnej do Warszawy, której celem było zapoznania się ze stanem dziennikarstwa śledczego w Polsce.

Działanie 4. „Naprzeciw potrzebom” – seminaria internetowe

Przeprowadzono cztery seminaria internetowe, wzięła w nich udział ponad połowa wszystkich uczestników projektu. Celem seminariów było dodatkowe omówienie tych aspektów, które nie zostały poruszone podczas warsztatów. Ostatnie seminarium poświęcono omówieniu rezultatów konkursu na najlepsze śledztwo dziennikarskie – ekspert wskazał m.in. na najczęściej popełniane błędy.

Institut Rozwoju Prasy Regionalnej w Kijowie – partner projektu i organizator seminariów podkreślił, że seminaria internetowe są nowoczesną, efektywną i stosunkowo tanią formą edukacji na odległość, która może i powinna być stosowana w przyszłości. Dowodem na to jest liczba i jakość zadawanych konkretnych pytań ekspertom i trenerom prowadzącym seminaria, dotyczących kwestii w oczywisty sposób przydatnych dziennikarzom. Tylko pojedynczy uczestnicy zaznaczali w ankietach ewaluacyjnych, że nie podobała im się taka forma szkolenia, nieliczni uznali, że wiedza przekazywana w ramach seminariów była im już znana.

Zrealizowane zostały następujące seminaria:

- *Prawo antykorupcyjne na Ukrainie*, prowadzący: Ołeksandr Burmahin, 24 uczestników (23 maja 2013), [http://my.webinar.ru/record/123254/?i=eb98629abf5b4b5e9eeffad21dd1515c](http://my.webinar.ru/record/123254/?i=eb98629abf5b4b5e9eeffad21dd1515c;);
- *Pozaprawne ryzyko w pracy dziennikarza. Zagrożenia i ochrona dziennikarzy oraz źródeł informacji podczas śledztwa*, prowadzący: Oleh Chomenok, 16 uczestników, (13 września 2013), <http://connect1.webinar.ru/play/vilisanna@gmail.com/42723-->;
- *Efektywny dostęp do informacji publicznej*, prowadzący: Ołeksandr Burmahin, 8 uczestników, (27 września 2013), <http://connect1.webinar.ru/play/vilisanna@gmail.com/43422-->;
- *Praktyka śledztw dziennikarskich na Ukrainie Południowej*, prowadzący: Oleh Chomenok, 14 uczestników (8 października 2013), <http://connect1.webinar.ru/play/vilisanna@gmail.com/43953-8->.

Działanie 5. Wizyta studyjna w Warszawie

W dniach 27-30 października 2013 odbyła się wizyta studyjna 10 laureatów konkursu na najlepsze śledztwo dziennikarskie. Goście z Ukrainy mieli możliwość spotkania się z czołowymi dziennikarzami śledczymi w Polsce, m.in. z Tomaszem Patorą, Przemysławem Wojciechowskim, Jerzym Jachowiczem i Wojciechem Cieślą. Obserwowali także, w jakich warunkach pracują dziennikarze TVN i *Gazety Wyborczej*. Ze szczególnie dużym zainteresowaniem spotkała się wizyta w redakcji Radia WNET ze względu

na pecyficzny model biznesowy działalności stacji. Dziennikarze z Ukrainy wspólnie z trenerem Agnieszką Nowińską zastanawiali się także nad nowymi możliwościami rozpowszechniania informacji na temat swoich śledztw. Spotkali się także z zastępcą dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Warszawie, Zbigniewem Gniatkowskim. Spotkanie zdominowała tematyka umowy stowarzyszeniowej Ukrainy z UE oraz potrzeba bardziej aktywnych działań w sferze informowania społeczeństwa ukraińskiego na tematy związane z integracją europejską, które jest słabo poinformowane co do istoty procesów integracyjnych w Europie.

Ankiety ewaluacyjne dowodzą dobrych rezultatów wizyty – dziennikarze ukraińscy byli pod dużym wrażeniem standardów obowiązujących w polskich mediach, nawiązane zostały także kontakty zawodowe między polskimi i ukraińskimi dziennikarzami śledczymi.

Działanie 6. Publikacja: *Podręcznik śledztw dziennikarskich. Teoria i praktyka* (w języku ukraińskim)

Podręcznik to praca zbiorowa trenerów i ekspertów biorących udział w projekcie: Beaty Biel, Oleha Chomenka, Tomasza Patory i Ołeksandra Burmahina. Wydrukowano 500 egzemplarzy podręcznika, z których znaczną część rozesłano do specjalistycznych instytucji na całej Ukrainie, zajmujących się dziennikarstwem śledczym (wydziały dziennikarstwa na uczelniach, organizacje obywatelskie, NGO, biblioteki itd.) oraz wszystkich uczestników projektu. Część nakładu zaprezentowano i rozdano podczas Forum Dziennikarzy Śledczych w Kijowie, które odbyło się w dniach 30 listopada – 1 grudnia 2013. Wersja elektroniczna jest dostępna na stronie internetowej Instytutu Rozwoju Prasy Regionalnej w Kijowie.

Działanie 7. Ewaluacja

Ewaluacji poszczególnych działań, a także całego projektu dokonała ukraińska organizacja partnerska – Instytut Rozwoju Prasy Regionalnej. W podsumowaniu stwierdzono, że projekt został zrealizowany efektywnie, osiągnięta została znaczną większość zakładanych celów. Wszystkie elementy projektu uzyskały wysoką ocenę uczestników, a konkurs wraz z wizytą studyjną stanowiły dodatkowy element motywacyjny. Konkurs ujawnił niespodziewanie wysoki poziom osiągnięć uczestników, co w znacznej mierze można powiązać z udziałem w projekcie oraz innych szkoleniach odbytych przez nich w tym okresie. Uwagi dotyczące niedociągnięć w ramach projektu zostały sformułowane przez zdecydowaną mniejszość uczestników, ale – oczywiście – należy uznać je za ważne, zwłaszcza w kontekście przyszłych działań.

Wśród głównych rezultatów projektu należy wymienić poprawę poziomu kwalifikacji zawodowych (umiejętności czysto warsztatowych oraz w zakresie wykorzystywania możliwości stwarzanych przez nowe media) dziennikarzy śledczych biorących udział w projekcie, nawiązanie kontaktów zawodowych między dziennikarzami z Ukrainy, a dziennikarzami śledczymi z Polski, a także przekazanie polskich doświadczeń – przede wszystkim w zakresie praktycznych aspektów pracy dziennikarza śledczego.

Wszystkie wymienione wyżej rezultaty wpłynęły na osiągnięcie długofalowego celu głównego projektu, tj. wsparcia demokracji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie poprzez zwiększenie przejrzystości życia publicznego i przeciwdziałanie korupcji. Co więcej, na skutek przeprowadzonych śledztw i opublikowanych w ramach konkursu na najlepsze śledztwo dziennikarskie materiałów w kilku przypadkach prokuratura rozpoczęła postępowanie, a w jednym przypadku doszło do dymisji urzędnika. Dowodzi to częściowego osiągnięcia celu długofalowego w stosunkowo krótkim terminie.

Projekt był realizowany we współpracy z ukraińską organizacją partnerską – Instytutem Rozwoju Prasy Regionalnej w Kijowie.

Projekt był współfinansowany ze środków Fundacji Solidarności Międzynarodowej w ramach programu Wsparcie Demokracji 2013 finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

II. ŚWIAT I POLSKA – Wolontariat na Wschód

Głównym celem tego długofalowego programu jest przygotowanie młodych ludzi do przyszłej współpracy ze Wschodem na różnych płaszczyznach i w różnych dziedzinach. Istotne jest także, by młodzi Polacy, którzy za kilka lat zajmować będą ważne społecznie stanowiska, pozbywali się uprzedzeń i obaw często spotykanych w stosunku do naszych wschodnich sąsiadów oraz by umieli poruszać się w tamtej rzeczywistości, wyraźnie odmiennej od naszej.

Kurs Liderów – Szkoła Trenerów. Przygotowanie młodych politologów do współpracy ze wschodnimi partnerami – projekt realizowany we współpracy z Collegium Bobolanum oraz grupą szkoleniową Coachzone

Od kilku lat rozwijamy intensywną współpracę z długofalowym partnerem TDW – Collegium Bobolanum. Studenci politologii studiujący w Collegium brali udział jako wolontariusze w różnorodnych działaniach Fundacji TDW. W poprzednich latach wyjeżdżali do Kaliningradu i Gruzji w ramach projektów realizowanych przez Fundację, brali udział w spotkaniach z dziennikarzami ze Wschodu, pomagali w organizacji Senioraliów.

Jesienią 2012 roku rozpoczęła działalność Szkoła Liderów Collegium Bobolanum, a w ramach niej roczny Kurs Trenerski, organizowany z inicjatywy TDW i prowadzony wspólnie przez Collegium Bobolanum, TDW oraz firmę szkoleniową Coachzone. Kurs ten zakończył się w czerwcu 2013 roku – ukończyło go z sukcesem 10 uczestników, którzy wyraźnie rozwinęli swoje umiejętności komunikacyjne, pracy z grupą, wystąpień publicznych oraz przygotowywania i przeprowadzania zajęć szkoleniowych. Pod koniec kursu uczestnicy przygotowali film promujący kurs, w wyniku czego w roku akademickim 2013/2014 zajęcia prowadzone są w grupie 15 osób, w tym dużą część stanowią osoby spoza uczelni.

W ramach Szkoły Liderów Collegium Bobolanum planowane są dalsze działania – różnorodne szkolenia wspierające rozwój młodych liderów oraz rozwijające ich zainteresowanie współpracą ze wschodnimi partnerami.

III. CENTRUM EDUKACJI, INFORMACJI I AKTYWIZACJI SENIORÓW

Program pn. *Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów* adresowany jest do osób w wieku emerytalnym i przedemerytalnym. Jego głównym celem jest aktywizacja intelektualna i kulturalna oraz integracja społeczna osób starszych – a więc przeciwdziałanie marginalizacji społecznej tych osób, które z chwilą przejścia na emeryturę nie chcą rezygnować z aktywnego trybu życia i poszukują dla siebie miejsca w nowej sytuacji, m.in. wykazując ogromne zainteresowanie szeroko rozumianymi inicjatywami edukacyjnymi. Jest to tendencja obserwowana już od wielu lat na Zachodzie, a od pewnego czasu także i w naszym kraju. W związku z tym coraz częściej mówi się o koncepcji kształcenia ustawicznego, uwzględniającej także oczekiwania i potrzeby ludzi starszych, dla których nauka jest nie tylko sposobem na interesujące spędzenie wolnego czasu, ale przede wszystkim przygodą intelektualną czy szansą na powrót do naukowych fascynacji z lat młodości, na które w okresie życia zawodowego nie starczało im czasu.

Na realizowany od siedmiu lat przez TDW program *Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów* składają się m.in.: zajęcia edukacyjne, działania szkoleniowo-informacyjne na rzecz pełnoprawnego udziału seniorów we współczesnym społeczeństwie, działania integracyjne oraz inicjatywy o charakterze wolontarystycznym i samopomocowym.

Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku

Jedną z najważniejszych inicjatyw edukacyjnych w ramach programu *Centrum Edukacji, Informacji i Aktywizacji Seniorów*, jest Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku. Rozpoczął on działalność w marcu 2007

roku. Podstawową ofertę programową stanowią wykłady z zakresu nauk humanistycznych i medycznych, prowadzone przez wykładowców warszawskich uczelni. Ponadto słuchacze mogą – w ramach dodatkowej oferty – uczęszczać na zajęcia fakultatywne: lektoraty języków obcych, zajęcia sportowe, warsztaty taneczne, a także uczestniczyć w interesujących imprezach turystycznych. Zajęcia odbywają się w nowoczesnym, dobrze zlokalizowanym Centrum Konferencyjnym w Ośrodku Sportu i Rekreacji Dzielnicy Śródmieście przy ul. Polnej 7a.

W roku akademickim 2012/2013 216 słuchaczek i słuchaczy Uniwersytetu Otwartego Trzeciego Wieku uczęszczało na wykłady z zakresu: filozofii, psychologii, medycyny, kulturoznawstwa, teologii, filmu i muzyki. Seniorzy ci brali udział w wykładach seminaryjnych z literaturoznawstwa w cyklu tematycznym *Przerwane życiorysy* w Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, z historii Polski w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy oraz w Muzeum Niepodległości, a także w specjalnie dla nich przygotowanych i przeprowadzonych zajęciach w cyklu tematycznym *Śladami Kordiana* na Zamku Królewskim w Warszawie. Chętni uczęszczali także na lektoraty języka niemieckiego i angielskiego prowadzone metodą Callana w szkole językowej Bokano przy ulicy Chmielnej. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty taneczne odbywające się w klubie studenckim Remont. Seniorzy chcący poprawić swoje zdrowie i kondycję fizyczną brali udział w zajęciach w hali sportowej oraz gimnastyce w wodzie, a także uprawiali Nordic Walking, spacerując po rozmaitych trasach i ścieżkach w Warszawie.

Jednym z najważniejszych wydarzeń w roku akademickim 2012/2013 było powstanie grupy teatralnej SeRenata prowadzonej przez jedną z słuchaczek i pierwsze spektakle grupy. Do grupy należy kilkanaście słuchaczek.

Tradycyjnie na początku wakacji (w czerwcu 2013) odbył wyjazd edukacyjno-integracyjno-turystyczny nad polskie morze – do Stegny. Dla liczącej około 50 osób grupy słuchaczy przez dwa tygodnie organizowano interesujące zajęcia, m.in.: zajęcia teatralne, gry terenowe, konkursy, ogniska i zabawy taneczne.

Kilkanaście osób spośród słuchaczy pracuje wolontarystycznie na rzecz UOTW, pomagając m. in. w organizowaniu bieżących zajęć, imprez (spotkania świąteczne, bale karnawałowe) i wyjazdów turystycznych – krajowych i zagranicznych, a także w dystrybucji wśród słuchaczy UOTW ulgowych lub darmowych biletów do kina, teatru, filharmonii i in.

Uniwersytet Otwarty Trzeciego Wieku posiada własną stronę internetową: www.uotw.org.pl, na której umieszczane są bieżące informacje dotyczące działalności UOTW, a także prowadzona jest kronika wydarzeń upamiętniająca ważne wydarzenia z życia UOTW.

Patronat naukowy nad UOTW sprawuje Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

Działalność Uniwersytetu Otwartego Trzeciego Wieku prowadzona jest dzięki wpłatom słuchaczy oraz dotacjom Biura Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawy.

ZESPÓŁ FUNDACJI TDW

Rada Fundacji:

Maria Przełomiec – Przewodniczący Rady Fundacji

Członkowie Rady: Monika Agopsowicz, Andrzej Godlewski, Andrzej Janowski, Lutfi Osmanov, Leszek Ozimek, Maciej Rayzacher, Barbara Sułek-Kowalska, Halima Szahidewicz

Zarząd Fundacji:

Anna Hejman – Prezes Zarządu

Anna Jakowska – Wiceprezes Zarządu

Rostyslav Kramar – Sekretarz Zarządu

Jacek Malinowski – Członek Zarządu

Zespół realizujący programy Fundacji w 2013:

Maria Bielak, Marlena Dziedzic-Nawrocka, Natalia Hoffman, Aleksandra Grabowska, Anna Jakowska, Paweł Kost, Elżbieta Kowalska, Rostyslav Kramar, Agnieszka Nowińska.

Rada Naukowa UOTW:

prof. dr hab. Teresa Dobrzyńska-Janusz – Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk;

prof. dr hab. Magdalena Fikus – Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Przewodnicząca Rady Upowszechniania Nauki Polskiej Akademii Nauk;

prof. dr hab. Krystyna Jakowska – Instytut Filologii Polskiej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku;

dr Ewa Lewandowska-Tarasiuk – Wydział Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

prof. dr hab. Jerzy Tyszkiewicz – profesor w Instytucie Informatyki, na Wydziale Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego;

Anna Hejman – Prezes Zarządu Fundacji TDW

NASZĄ DZIAŁALNOŚĆ W 2013 WSPARLI FINANSOWO:

- Biuro Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawy
- Fundacja Solidarności Międzynarodowej w ramach programu Wsparcie Demokracji 2013 finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
- National Endowment for Democracy